

TEMA 21. Euharistija (III)

Vjera u stvarnu prisutnost Krista u Euharistiji vodila je Crkvu da iskazuje kult štovanja (što će reći, klanjanja), Presvetom Sakramentu, kako za vrijeme liturgijskog slavlja svete Mise (zbog toga je određeno da se spustimo na koljena ili se duboko poklonimo pred posvećenim prilikama), tako i nakon misnog slavlja:

11.12.2012.

1. Stvarna Euharistijska nazočnost

Kod Euharistijskog slavlja nazoči
Osoba Krist –utjelovljena Riječ, koja
je bila na križu raspeta, umrla i koja
je uskrsnula za spasenje svijeta–, na
otajstven, nadnaravan i jedinstven
način. Temelj ove doktrine nalazimo
u samom ustanovljenju Euharistije,
kada je Isus poistovjetio darove koje
je prikazao, sa svojim Tijelom i
svojom Krvlju („ovo je moje Tijelo...
ovo je moja Krv...“, to znači, sa
svojom tjelesnošću nerazdvojivo
ujedinjenom s Riječju, prema tome,
sa svojom cijelom Osobom.

Zasigurno je Isus Krist nazočan na
razne načine u svojoj Crkvi: u svojoj
Riječi, u molitvi vjernika (usp. *Mt*
18,20), u siromaha, bolesnika,
utamničenika (usp. *Mt* 25,31-46), u
sakramentima i osobito u osobi
svećenika. Ali, *nadasve*, nazočan je
pod euharistijskim prilikama (usp.
KKC, 1373).

Osobitost Kristove euharistijske prisutnosti nalazi se u činjenici što Presveti Sakrament sadrži uistinu, stvarno i suštinski Tijelo i Krv u zajedništvu s Dušom i Božanstvom našeg Gospodina Isusa Krista, istinitog Boga i potpunog Čovjek, istog onog koji je rođen od Djevice, umro na Križu i sada sjedi na nebesima s desne Oca. „Ta se prisutnost zove 'stvarna' ne u značenju isključivosti, kao da druge ne bi bile 'stvarne', već po izvanrednosti, jer je *bitna* (*substancijalna*) te ponoj biva prisutan čitav Krist, Bog i čovjek“ (KKC, 1374).

Izraz *bitna* (*substancijalna*) nastoji ukazati na trajnost osobne prisutnosti Krista u Euharistiji: ona nije jednostavno neko 'obličje', kadro 'označiti' i poticati sjećanje na Krista, nazočnog u stvarnosti na drugom mjestu, u Nebu; niti je jednostavan 'znak', preko kojeg nam se prikazuje

'spasiteljska moć' –milost–, koja proizlazi od Krista. Euharistija je, naprotiv, objektivna prisutnost u-sebi-bivanja (supstancije) Tijela i Krvi Kristove, to jest, potpune Ljudskosti –nerazdvojivo sjedinjene s Božanstvom hipostatičkim ujedinjenjem–, iako zastrte pod 'prilikama' ili vanjštinom kruha i vina.

Prema tome, prisutnost istinskog Tijela i istinske Krvi Kristove u ovom sakramentu „ne spoznaje se osjetilima, nego samo *vjerom*, koja se oslanja na Božji autoritet“ (KKC, 1381).

Ovo još bolje izražava slijedeća strofa od *Adoro te devote: Visus, tactus, gustus, in te fallitur / Sed auditu solo tuto creditur / Credo quidquid dixit Dei Filius: / Nil hoc verbo Veritatis verius* (*Klanjam ti se smjerno: vid i opip, okus varaju se tu / al za čvrstu vjeru dosta je što čuh / vjerujem u*

svemu Kristu Bogu svom / istine nad ovom nema istinom).

2. Pretvorba

Istinska, stvarna i substancijalna prisutnost Krista u Euharistiji pretpostavlja jednu izvanrednu, nadnaravnu, jedinstvenu pretvorbu. Ta pretvorba ima svoj temelj u samim riječima Gospodina: „Uzmite i jedite: ovo je Tijelo moje... pijte iz njega svi, jer ovo je moja Krv novog saveza...” (*Mt 26,26-28*). Ustvari, te riječi se ostvaruju jedino ako kruh i vino prestaju biti kruh i vino i pretvore se u Tijelo i Krv Kristovu, jer je nemoguće da jedna te ista stvar može biti istovremeno dva različita bitka: kruh i Tijelo Kristovo; vino i Krv Kristova.

U tom pogledu *Katekizam katoličke Crkve* podsjeća: „Tridentski Sabor katoličku vjeru o tome sažimlje slijedećom izjavom: 'A budući da je Krist, Otkupitelj naš, o onom što je

pružao pod prilikom kruha rekao da je zaista njegovo Tijelo, zato je uvijek u Crkvi Božjoj bilo uvjerenje, što ovaj sveti Sabor sada ponovno izjavljuje: po posvećenju kruha i vina zbiva se pretvorba sve suštine (supstancije) kruha u suštinu Tijela Krista, našega Gospodina, i čitave suštine vina u suštinu njegove Krvi. Tu je pretvorbu prikladno i u pravom smislu katolička crkva nazvala *transupstancijom*“ (KKC, 1376). Ipak ostaju nepromijenjene vanjštine kruha i vina, odnosno, 'euharistijske prilike'.

Premda osjetila istinski utvrđuju vanjštinu kruha i vina, svjetlo vjere nam omogućuje prepoznati da što se stvarno nalazi pod velom euharistijskih prilika jest suština Tijela i Krvi Gospodina. Zahvaljujući nepromjenjivosti sakramentalnih prilika kruha, smijemo tvrditi da je Tijelo Kristovo –čitava njegova

Osoba– stvarno prisutna na oltaru, ili u ciboriju, ili u Svetohraništu.

3. Svojstva euharistijske prisutnosti

Način Kristove prisutnosti u Euharistiji je divno otajstvo. Za katoličku vjeru Isus Krist je u potpunosti prisutan, sa svojom proslavljenom tjelesnošću, pod svakom od euharistijskih prilika, i sav u svakoj od dijelova proizašlih dijeljenjem prilika, na način da lomljenje kruha ne dijeli Krista (usp. *KKC*, 1377)¹. Radi se o modalitetu jedinstvenog prisustva, jer je nevidljivo i neopipljivo, i osim toga, trajno, u smislu da, jednom učinjena posveta, traje čitavo vrijeme dok opstaju euharistijske prilike.

4. Štovanje Euharistije

Vjera u stvarnu prisutnost Krista u Euharistiji vodila je Crkvu da iskazuje kult štovanja (što će reći,

klanjanja), Presvetom Sakramentu, kako za vrijeme liturgijskog slavlja svete Mise (zbog toga je određeno da se spustimo na koljena ili se duboko poklonimo pred posvećenim prilikama), tako i nakon misnog slavlja: čuvajući, s osobitom pažnjom, posvećene hostije u Pokaznici (ili Tabernakulu), pokazujući ih na svečano čašćenje, noseći ih u procesiji, itd. (usp. *KKC*, 1378).

Sveta Euharistija se čuva u Svetohraništu²;

—uglavnom da bi se Sveta Pričest mogla podijeliti bolesnicima i drugim vjernicima koji ne mogu nazočiti Svetoj Misi;

—nadalje, da bi Crkva mogla iskazati kult klanjanja Bogu Gospodinu Našem u presvetom Sakramentu (posebno za vrijeme Izloženosti Presvete Euharistije, kod Blagoslova s Presvetim; na Procesiji s Presvetim

Sakramentom kod Svečane Proslave Tijela i Krvi Kristove, itd.);

—i da bi sevjernici uvijek mogli klanjati Sakramentalnom Gospodinu čestim posjetima. U tom smislu Ivan Pavao II tvrdi: „Crkva i svijet imaju potrebu za euharistijskim štovanjem. Isus nas očekuje u ovom Sakramentu Ljubavi. Ne će za nas biti izgubljeno vrijeme ako mu pođemo ususret na klanjanju, na razmatranju punom vjere i spremnom dati zadovoljštinu za teške grijeha i zloće svijeta. Neka nikad ne prestaje naše klanjanje“³;

1Zato, „Sveta Pričest samo pod prilikom kruha omogućuje da se primi sav milosni plod Euharistije“ (KKC, 1390).

2Usp. Pavao VI, Enciklika *Misterium fidei*, 56; IVAN PAVAO II, enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 29; BENEDIKT XVI, Ex. Ap. *Sacramentum caritatis*, 66-69; Kongregacija za Bogoštovlje i

disciplinu Sakramenata, Upute
Redemptionis Sacramentum, 129-145.

3IVAN PAVAO II, Pismo Dminicae
Cenae, 3.

Postoje velika liturgijska slavlja
(Svečanosti) na kojima se na poseban
način slavi ovo Sveto Otajstvo: Veliki
Četvrtak (sjećanje na ustanovljenje
Euharistije i Svetog Reda) i
svetkovina Tijela i Krvi Kristove
(namijenjena posebno klanjanju i
razmatranju Gospodina u
Euharistiji).

5. Euharistija, Vazmena Gozba Crkve

5.1. Zašto je Euharistija Vazmena Gozba Crkve?

„Euharistija je Vazmena Gozba jer
nam Krist, ostvarivši sakramentalno
svoju Pashu [*prijelaz* s ovog svijeta k
Ocu po svojoj muc, smrti, uskrsnuću
i slavnom Uzašašću ⁴], prinosi svoje

Tijelo i svoju Krv, prikazane kao hranu i piće, i sjedinjuje nas sa sobom u svojoj žrtvi“ (*Kompendij*, 287).

5.2. Slavlje Euharistije i Pričesti s Kristom

„Misa je istodobno i nerazdruživo žrtveni spomen-čin u kojem se ovjekovječuje žrtva križa, i sveta Gozba pričesti Tijelom i Krvlju Gospodnjom. No, sve je slavlje euharistijske žrtve usmjereno prema najdubljem jedinstvu vjernika s Kristom po pričesti. Pričestiti se znači primiti samoga Krista koji se prinio za nas“ (*KKC*, 1382).

Sveta Pričest, ustanovljena od Krista („uzmite i jedite... pijte iz njega svi...“: *Mt* 26,26-28; usp. *Mk* 14,22-24; *Lk* 22,14-20; 1 *Kor* 11,23-26), oblikuje dio temeljnog ustrojstva Euharistijskog slavlja. Samo kad vjernici prime Krista kao hranu za život vječni, postiže se punina

značenja, da se Isus učinio hranom za ljude, te se ispunja spomen ustanovljen po Njemu⁵. Zbog toga Crkva živo preporuča svetu pričest svim prisutnima kod euharistijskog slavlja, a koji ispunjavaju potrebne uvjete, da dostojno prime Presveti Sakrament⁶.

5.3. Potreba Svete Pričesti

Kada je Isus obećao Euharistiju, on je tvrdio da ova hrana nije samo korisna, već i nužna: ona je uvjet života za njegove učenike. „Zaista, zaista kažem vam: ako ne jedete tijela Sina Čovječjega i ne pijete krvi njegove, nećete imati života u sebi!“ (Iv 6,53).

Jesti jeljudska potreba. I, kao što prirodna hrana održava čovjeka na životu i daje mu snagu da može putovati kroz ovaj svijet, isto tako Euharistija održava kod kršćanina život u *Kristu*, život primljen na krštenju, i snaži ga da bude vjeran

Gospodinu na ovoj zemlji, dok ne stigne u Dom Očev. Crkveni Oci smatrali su kruh i vodu koje je Anđeo prikazao proroku Iliji kao *uzorak* Euharistije (usp. 1 Kr 19, 1-8): nakon što je primio dar, a bio je iscrpljen, povrati mu se snaga i bude sposoban vršiti poslanje Božje.

Pričest, prema tome, nije stvar koja se može proizvoljno dodati kršćanskom životu; ona nije potrebna samo za neke posebno obvezne vjernike u poslanju Crkve, nego je vitalno potrebna svima: živjeti *u Kristu* i širiti njegovo Evanđelje, može samo onaj koji se hrani samim životom Krista.

Željaza primanjem Svete Pričesti morala bi biti u kršćana uvijek prisutna, kao što treba stalno postojati volja za postizanjem posljednjeg cilja našeg života. Ova *želja* da se primi Pričest, izrazito ili

barem prešutno, bitna je za postizanje spasenja.

Nadalje, primanje stvarne Pričesti je potrebno, u skladu s crkvenom *zapovijedi*, za sve kršćane koji se služe razumom: „Crkva obvezuje vjernike (...) da Euharistiju prime najmanje jedanput godišnje, po mogućnosti u vazmenom vremenu pripravljeni sakramentom Pomirenja“ (KKC, 1389). Ova crkvena zapovijed nije više od minimuma, koji nije uvijek dostatan za razvitak autentičnog kršćanskog života. Zato ista Crkva, „ipak živo preporučuje vjernicima da svetu Euharistiju primaju u nedjelje i svetkovine, ili još češće, pa i svakog dana“ (KKC, 1389).

⁶ Usp. RIMSKI MISAL, *Institutio generalis*, 80; IVAN PAVAO II, Enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 16; KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE I DISCIPLINU SAKRAMENATA, Uputa

Redemptionis Sacramentum, 81-83;
88-89.

5.4. Službenik Svete Pričesti

Redovitislužbenik Svete Pričesti je biskup, svećenik i đakon⁷.

Izvanredan službenik je akolit⁸.

Izvanredni službenici za dijeljenje pričesti mogu biti drugi vjernici koje je mjesni Ordinarij ovlastio za dijeljenje Euharistije, kada se ocijeni da je to potrebno u pastoralne svrhe vjernika u odsutnosti svećenika, a đakon ili akolit nisu na raspolaganju⁹.

„Nije dopušteno da vjernici uzimaju posvećenu hostiju, niti posvećen kalež 'za sebe same, još manje da si dodaju iz ruke u ruku'“¹⁰. Stoga je prikladno uzeti u obzir da je Euharistija dar Božji čovjeku; zato se pod normalnim uvjetima trebati razlikovati, prilikom dijeljenja Euharistije, službenika koji dijeli Dar, prikazan po samom Kristu, i osobe

koja ga prima sa zahvalnošću, u vjeri i u ljubavi.

5.5. Priprema za primanje Svete Pričesti

Priprema duše

Za dostojnopričešćivanje potrebno je biti u milosti Božjoj. „Zato tko god nedostojno jede ovaj kruh ili nedostojno pije ovaj kalež Gospodnji, bit će odgovoran za tijelo i krv Gospodnju. Neka svatko ispita samog sebe te onda jede od kruha i pije iz kaleža, jer tko jede i pije, osudu svoju jede i pije ako u tome ne razabire Tijelo“ (1 Kor 11, 27-29). Prema tome, nitko ne smije pristupiti Presvetoj Euharistiji svjestan smrtnoga grijeha, a da prethodno, skrušen ne pristupi sakramentu pokore (usp. KKC,1385).

⁷Usp. KKP, KAN. 910; rimski misal, *Instituto generalis*, 92-94.

⁸Usp. CIC, KAN, 910 § 2; rimski misal, *Instituto generalis*, 98;
KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE I
DISCIPLINU SAKRAMENATA, Upute
Redemptionis Sacramentum, 154-160.

⁹Usp. CIC, can. 910 § 2, i kan. 230 § 3;
RIMSKI MISAL, *Instituto generalis*,
100 i 162; KONGREGACIJA ZA
BOGOŠTOVLJE I DISCIPLINU
SAKRAMENATA, Upute *Redemptionis
Sacramentum*, 88.

¹⁰KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE I
ZA DISCIPLINU SAKRAMENATA,
Upute *Redemptionis Sacramentum*,
94; usp. RIMSKI MISAL, *Institutio
generalis*, 160.

Za plodonosnu pričest se traži, osim
biti u milosti Božjoj, imati živu želju
primiti Gospodina s najvećom
mogućom pobožnošću; priprava
(dalja i bliža); povlačenje u samoću;
djela ljubavi i zadovoljštine,
klanjanja, poniznosti, zahvale, itd.

Spremnosti tijela

Nutarnja smjernost pred Svetom Euharistijom mora se odražavati također u spremnosti tijela. Crkva propisuje da treba biti natašte. Za vjernike rimskog obreda natašte znači suzdržavanje od jela i pića (osim vode ili lijekova) sat vremena prije pričesti¹¹. Također treba nastojati biti čist, odgovarajuće odjeven, imati držanje dubokog štovanja koje izražava ljubav prema Gospodinu, nazočnom u Presvetom Sakramentu, itd. (Usp. *KKC*, 1387).

Tradicionalna način primanja Svete Pričesti u rimskom obredu –plod vjere, ljubavi i višestoljetne pobožnosti Crkve– je na koljenima i na usta. Razlozi koji su dali mjesta ovom pobožnom i najstarijem običaju posve su opravdani. Također se može pričešćivati stojeći i, u nekim župama u svijetu je dopušteno –

nikada određeno– primiti pričest na ruku¹².

5.6. Životna dob i priprema za prvu Pričest

Sakramentalna pričest je crkvenim propisom vezana za moć razumijevanja tog čina. Prikladna je što bolja priprava i ne odlaganje Prve Pričesti djece: „Pustite dječicu k meni; nemojte im priječiti, jer takvima pripada kraljevstvo Božje“ (Mk 10,14)¹³.

Da bi semogla primiti prva Pričest, potrebno je da dijete, prema svojem prosuđivanju, ima spoznavu, o otajstvenim načelima vjere, i da zna razlikovati euharistijski Kruh od svagdanjeg kruha. „Roditelji na prvom mjestu, te koji ih zamjenjuju, kao i župnik, dužni su se pobrinuti da se djeca koja su došla u godine rasuđivanja primjereno priprave i, uz *prethodnu sakramentalnu*

ispovijed, hrane što prije ovom božanskom hranom“¹⁴.

¹¹Usp. CIC, kan. 919 § 1.

¹²Usp. IVAN PAVAO II, Pismo *Dominicae Cenaе*, 11; RIMSKI MISAL, *Institutio generalis*, 161; KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE I DISCIPLINU SAKRAMENATA, Upute *Redemptionis Sacramentum*, 92.

¹³Usp. SV. PIO X, Dekret *Quam singulsi*, I: DS 3530; CIC, kan. 913-914; KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE I DISCIPLINU SAKRAMENATA, Upute *Redemptionis Sacramentum*, 87.

5.7. Učinci Svete Pričesti

Što hrana čini u tijelu za dobrobit fizičkog života, to u duši čini Euharistija na najuzvišeniji način, na dobro duhovnog života. Ali dok se hrana pretvara u našu tjelesnu bitnost, kod primanja Svete Pričesti,

mi se *pretvaramo* u Krista: „Ne ćeš me ti pretvoriti u sebe, kao hrana u tvoje tijelo, nego ćeš se ti promijeniti u Mene“¹⁵. Po Euharistiji novi život u *Kristu*, započet u vjerniku krštenjem (usp. *Rim* 6,3-4; *Gal* 3,27-28), može se učvrstiti i razviti do postizanja punine (usp. *Ef* 4,13), dopuštajući kršćaninu ostvariti ideal kako reče sv. Pavao: „Živim, ali ne više ja, nego Krist živi u meni“ (*Gal* 2,20)¹⁶.

Utoliko nas Euharistija suobličuje s Kristom, čini nas sudionikom bitka i Sinova poslanja, poistovjećuje nas sa svojim nakanama i čuvstvima, daje nam snage, da ljubimo kao što to Krist od nas traži (usp. *Iv* 13,34-35), da zapalimo sve ljude našeg vremena vatrom božanske ljubavi koju je On donio na zemlju (usp. *Lk* 12,49). Sve se ovo mora doista manifestirati u našem životu: „Ako smo bili obnovljeni primanjem tijela Gospodnjeg, to moramo pokazati djelima. Da naše riječi budu istinite,

jasne, prikladne; koje znaju tješiti i pomagati, koje znaju, nadasve, drugima donijeti svjetlo Božje. Da naše djelovanje bude dosljedno, učinkovito, pouzdano: da imaju taj *bonus odor Christi* (2 Kor 2,15), ugodan miris Krista, jer podsjećaju kako se treba vladati i živjeti¹⁷.

Bog, poSvetoj Pričesti, umnaža milost i kreposti, oprašta lake grijehe i vremenske kazne, čuva od teških grijeha i udjeljuje postojanost u dobru: jednom riječju, tješnje sjedinjuje s Njim (usp. KKC, 1394-1395). Ali Euharistija nije ustanovljena za oprost teških grijeha; to je svojstveno sakramentu Pomirenja (usp. KKC, 1395).

Euharistijastvara jedinstvo svih kršćanskih vjernika u Gospodinu, tj., jedinstvo Crkve, Mističnog Tijela Kristova (usp. KKC, 1396).

Euharistijaje *zalog ili jamstvo buduće slave*, tj., uskrsnuća i vječnoga i

sretna života s Bogom, Trojedinim, s Anđelima i svim svetima: „Budući da je Krist prešao s ovoga svijeta k Ocu, u Euharistiji nam daje zalog buduće slave kod Njega: sudjelovanje u Svetoj Žrtvi poistovjećuje nas s njegovim Srcem, podupire nam snage na putu života, budi čežnju za životom vječnim i već sada nas sjedinjuje s nebeskom Crkvom, s Blaženom Djevicom Marijom i svima svetima» (KKC, 1419).

Ángel García Ibáñez

Osnovna Bibliografija

Katekizam Katoličke Crkve,
1373-1405.

IVAN PAVAO II, Enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, 15; 21-25; 34-46.

BENEDIKT XVI, Ex.Ap. *Sacramentum caritatis*, 22-II-2007, 14-15; 30-32; 66-69.

KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE I
DISCIPLINU SAKRAMENATA, Upute
Redemptionis Sacramentum, 25-
III-2004, 80-107; 129-145; 146-160.

Preporučena literatura

SV. JOSEMARÍA, Homilija *Na blagdan
Tijelova*, u *Susret s Kristom*, 150-161.

J.RATZINGER, *Euharistija središte
života. Bog nam je blizu*, Edicep,
Valencia 2003, 11-27; 81-102; 103-128.

J.ECHEVARRÍA, *Euharistija i
kršćanski život*, Rialp, Madrid 2995,
17-47; 81-116; 117-151.

J.R. VILLAR – F.M. AROCENA – L.
TOUZE, *Eucaristía*, u C. IZQUIERDO
(dir.), *Teološki riječnik*, Eunsa,
Pamplona 2006, 360-361; 366-370.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/tema-21-euharistija-iii/](https://opusdei.org/hr-hr/article/tema-21-euharistija-iii/)
(19.03.2026.)